

Odette Bintu Sägesser

Digitalisering

- Integrering av innvandrere med lav digital kompetanse i det norske moderne samfunnet.

Digitalization

- Integration of immigrants with low digital skills in the Norwegian modern society.

Bacheloroppgave i Sosialt arbeid

Veileder: Roberto Lacono

Mai 2022

Odette Bintu Sägeser

Digitalisering
- Integrering av innvandrere med lav digital kompetanse i det norske moderne samfunnet.

Digitalization
- Integration of immigrants with low digital skills in the Norwegian modern society.

Bacheloroppgave i Sosialt arbeid
Veileder: Roberto Lacono
Mai 2022

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosialt arbeid

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

Denne oppgaven utforsker hvilke påvirkninger digitalisering i Norge har for innvandreres mulighet til å integrere seg i det norske samfunnet. Oppgaven er basert på litteraturstudier for å belyse problemstillingen og jeg tar i bruk den kulturelle maktteorien av den franske sosiologen og antropologen Pierre Bourdieu (1994) for å diskutere hvordan tilgang til kulturell makt i form av digitale ferdigheter kan påvirke innvandrere både positivt og negativt.

Ved hjelp av den kulturelle maktteorien og andre forskningsartikler diskuterer denne oppgaven at det eksisterer en klar sammenheng mellom digitalisering og integrering av innvandrere i Norge. Funnene tyder på at digital kompetanse er en grunnleggende kompetanse alle innbyggerne må ha for å øke ansettbarhet og selvstendighet i det moderne og digitaliserte norske samfunnet. For å fremme integreringen av innvandrere med lav digital kompetanse er det viktig å formidle kunnskap om digitalisering på voksenopplæringskole. Imidlertid, viser denne oppgaven at det er uklart i flere norske kommuner hvem som har ansvaret for læreplanen innenfor digital kompetanse. Oppgaven viser også at personer med innvandrerbakgrunn bruker digitale plattformer for å lære seg et fremmedspråk, i tillegg til å holde kontakt med sitt familienettverk i hjemlandet. Unikt med denne oppgaven er at den bidrar til diskusjonen om digitalisering i sosialt arbeid, og det er relativt lite forskning på sammenhengen mellom digitalisering og integrering av innvandrere med lav digital kompetanse, ettersom det meste av forskningen setter søkelys på digitaliseringens effektivitet og produktivitet.

Abstract

In this thesis, I explore what effects digitalisation in Norway has on immigrants' ability to integrate into the Norwegian society. The thesis is based on a literature review to shed light on my research question, and I also use the Theory of Capital of the French sociologist and anthropologist Pierre Bourdieu (1994) to discuss how access to cultural capital in the form of digital skills can affect the integration of immigrants into Norwegian society, both positively and negatively. Through this theory and other relevant literature my findings indicate that there is a clear connection between digitalization and integration of immigrants in Norway. Since digital skills seem to be a key valuable competence citizens must have in digitalized countries like Norway to increase their chance of employability and independence. Findings suggest that to improve the integration of immigrants from

countries with low digitalisation there is a need for training. However, the analysis in this thesis also shows that it is unclear who is responsible for teaching immigrants in Norway digital skills. I also discuss how people with an immigrant background use different digital platforms to learn a foreign language in addition to keeping in touch with their families in the home country. Unique with this work is the study of the relationship between digitalisation and integration of immigrants with low digital competency since most research focuses on digitalisation and productivity.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	1
1.1. Formål.....	1
1.2. Bakgrunn og interesse for tema	2
1.3. Problemstilling og avgrensning	3
1.4. Den sosialfaglige relevansen	4
1.5. Oppbygging av oppgaven	4
1.6. Definisjon av sentrale begreper	5
1.6.1. Innvandrere	5
1.6.2. Brukermedvirkning	5
1.6.3. Digitalisering og digital kompetanse	6
1.6.4. Integrering	6
2. Metode	7
2.1. Litteraturstudie som metoden	7
2.2. Søkeprosessen	7
2.3. Kritisk blikk på valgt forskning	8
3. Teoretiske perspektiver.....	9
3.1. Bourdieus Kulturell makt perspektiv	9
3.2. Brukermedvirkning og deltakelse.....	11
4. Relevant litteratur	12
4.1. Deltakelse i det digitaliserte samfunnet.....	12
4.2. Digitale barrierer	14
4.3. Bruk av digitale plattformer for språklæring.....	15
5. Diskusjon.....	16
5.1. Digitale innvandrere	16
5.2. Mangel på kulturell makt i form av digitale ferdigheter	17
5.3. Digitalisering og foreldreskap.....	18
5.4. Digitalisering og sosialisering mellom innvandrere og majoriteten.....	20
6. Konklusjon og avslutning.....	21
7. Litteraturliste	24
8. Vedlegg 1 – Oversikt over forskningsartikler.....	27

1. Innledning

1.1. Formål

Formålet med denne oppgaven er å bidra til diskusjon som omhandler hvilke påvirkninger digitalisering har for innvandreres deltakelse i det norske samfunnet. Internett og digitalisering har i de siste årene endret samfunnet vårt fullstendig. Ifølge Statistisk sentralbyrå er Norge på Eurotoppen innen digitale ferdigheter, ni av ti nordmenn bruker internett regelmessig og de fleste nordmenn har mye erfaring med blant annet nettbasert kommunikasjon, oppgaveløsning og behersker informasjonssøking på nett (Fjørtoft, 2017). Videre viser tidligere forskning blant annet at økning av digitalisering i offentlige velferdstjenester påvirker målet om individuell tilpasning i tjenesteyting. For eksempel mener ansatte i offentlige sektorer f.eks. i NAV at den digitaliserte arbeidshverdagen tar fokuset bort fra brukeren og begrenser deres skjønn- og handlingsrom i bred forstand (Røhnebæk, 2016). På et overordnet nivå, kan vi beskrive Norge som et solidarisk, rettferdig land når det gjelder å hjelpe mennesker i krise. I mange år er flere norske kommuner anmodet å ta imot flykninger fra hele verden. For eksempel, på grunn av krig som foregår mellom Russland og Ukraina har Stortinget foreslått flere tiltak for å hjelpe ukrainere som flykter fra krig. Da Russland igangsatte angrep på Ukraina tidlig om morgenen 24. februar 2022, har nesten alle norske kommuner akseptert å bosette flykninger fra Ukraina. Norge vil strekke seg langt for å bosette cirka 35.000 flykninger i flere norske kommuner, det er syv ganger flere enn antallet flykninger som normalt blir bosatt i Norge i normalåret (Arbeids- og inkluderingsdepartementet, 2022). Det presiseres videre Stortingets melding at flykninger som bosettes i Norge eller som har fått midlertidig beskyttelse i Norge skal bli inkludert i det norske samfunnet så fort som mulig. Det vil si at unge skal gå på skole og i barnehagen, studenter skal få mulighet til å studere videre og voksne skal komme ut i arbeid, aktivitet eller utdanning så fort som mulig (Arbeids- og inkluderingsdepartementet, 2022). Det er ikke en overdrivelse å mene at utfordringer som kommer med økende digitalisering i samfunnet generelt kan sees som motsetninger til inkluderingsarbeid, fordi de øker ytterligere marginalisering av sårbare grupper (Røhnebæk, 2016). Som kommende sosialarbeideren har jeg utfordret meg selv å undersøke ved hjelp av litteraturstudier hvordan integrering skjer i et digitalisert samfunn. Jeg ønsker å finne ut hvilke muligheter og begrensinger personer med innvandrerbakgrunn møter i Norge når det gjelder deltakelse iblant annet arbeidsmarkedet, utdanningssystemet, boligmarkedet osv. ettersom nesten alle tjenester har blitt flyttet over til Internett.

På et overordnet nivå, kan vi beskrive Norge som et solidarisk, rettferdig land når det gjelder å hjelpe mennesker i krise. I mange år er flere norske kommuner anmodet om å ta imot flykninger fra hele verden. For eksempel, på grunn av krigen som foregår mellom Russland og Ukraina har Stortinget foreslått flere tiltak for å hjelpe ukrainere som flykter. Da Russland igangsatte angrep på Ukraina tidlig om morgenen 24. februar 2022, aksepterte nesten alle norske kommuner å bosette flykninger fra Ukraina. Norge vil strekke seg langt for å bosette cirka 35.000 flykninger i flere norske kommuner, det er syv ganger flere enn antallet flykninger som normalt blir bosatt i Norge i et normalt år (Arbeids- og inkluderingsdepartementet, 2022). Det presiseres videre i Stortingets melding at flykninger som bosettes i Norge eller som har fått midlertidig beskyttelse i Norge skal bli inkludert i det norske samfunnet så fort som mulig. Det vil si at unge skal gå på skole og i barnehagen, studenter skal få mulighet til å studere videre og voksne skal komme ut i arbeid, aktivitet eller utdanning så fort som mulig (Arbeids- og inkluderingsdepartementet, 2022). Utfordringer som kommer med økende digitalisering i samfunnet generelt kan sees som motsetninger til inkluderingsarbeid, fordi de øker ytterligere marginaliseringen av sårbare grupper (Røhnebøl, 2016). Som kommende sosialarbeider har jeg utfordret meg selv på å undersøke ved hjelp av litteraturstudier hvordan integrering skjer i et digitalisert samfunn. Jeg ønsker å finne ut hvilke muligheter og begrensinger personer med innvandrerbakgrunn møter i Norge når det gjelder deltakelse i blant annet arbeidsmarkedet, utdanningssystemet, boligmarkedet osv. ettersom nesten alle tjenester har blitt flyttet over til internett.

1.2. Bakgrunn og interesse for tema

Digital kompetanse er en grunnleggende ferdighet alle innbyggere skal ha i Norge for å kunne delta i det moderne og digitaliserte samfunnet. Norske myndigheter har satt et ambisiøst mål om å øke digital deltakelse og kompetanse hos innbyggerne for å motvirke digitalt utenforskap, oppnå verdiskaping og vekst i samfunnet (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2021, s. 5). Bakgrunnen for at jeg valgte dette temaet var fordi i løpet av høsten 2021 fikk jeg mulighet til å gjennomføre praksisperioden min ved en integreringsenhet i Stjørdal kommune. I samarbeid med blant annet voksenopplæring, Nav, barnevernet og familietjenesten hadde praksisplassen fokus på nemlig det å bidra til deltakelse og inkludering av nye borgere i kommunen. Flere av brukere på integreringsenheten kommer fra ikke-vestlige land og noen hadde ikke fullført videregående skole i hjemlandet. Under praksisperioden fikk jeg erfart ulike utfordringer knyttet til digitalisering denne målgruppen opplevde. Fellestrekk hos alle brukerne var at de hadde vansker med å finne nødvendig informasjon knyttet til velferdsstatens ordninger og annen praktisk informasjon som for eksempel

bussruter, betaling av e-fakturer osv. Flere brukere, spesielt innvandrerkvinner, var avhengige av å få hjelp fra ansatte i integreringsenheten. Flere uttrykte at de ikke hadde tillit til seg selv og at de følte på maktesløshet fordi de var avhengige av deres menn eller barn for å kunne hente nødvendig informasjon på internett. Under praksisen hadde jeg flere spennende og lærerike samtaler, men det var spesielt én samtale jeg hadde med ei dame som fikk meg til å innse i hvilken grad det norske samfunnet har blitt digitalisert. Hun sa: «Jeg vet ikke hvordan jeg skal søke om sosial stønad, jeg vet ikke hvordan jeg skal melde barna på organiserte fritidsaktiviteter, men datteren min vet, men hun er ikke alltid hjemme når jeg trenger å sende søknad».

Dette fikk meg til å reflektere grundig over hvor mye samfunnet vårt har blitt digitalisert og hvilke begrensninger det kan medføre for personer med lav digital kompetanse. Interessen for å fordype meg i tematikken ble større og jeg valgte å utforske dette temaet mer.

Det finnes relativt mye norske studier som gir kunnskap over hvordan digitalisering har ført til økt effektivitet, forenkling og kvalitet på offentlige tjenester som tilbys av f.eks. Nav eller sosialtjenester (F.eks. Ørjan Bagn (2015), Andreassen, H.K. (2016) og Paulsen, K.H (2017)). Av den grunn, har jeg valgt i denne oppgaven å rette fokuset i en annen retning ettersom jeg fant få studier som gir kunnskap knyttet til brukeres erfaring med den digitale utviklingen i Norge.

1.3. Problemstilling og avgrensning

I denne oppgaven er målgruppen avgrenset til innvandrere fra ikke-vestlige land. Dette ble gjort av to grunner; for det første viser tall fra Statistisk Sentralbyrå at selv om befolkningen i dag, stort sett, har god tilgang på digitale verktøy som f.eks. PC, nettbrett og smarttelefon, er det fortsatt en del grupper av innbyggere som opplever digitalt utenforskap og sårbarhet, nemlig personer med innvandrerbakgrunn og eldre etnisk norske mennesker mellom 67-79 år (Guthu & Sigrid , 2010). I denne sammenhengen vil digital sårbarhet knyttes til fire faktorer; (1) tilgangsbARRIERER, (2) digital kompetanse, (3) byråkratisk kompetanse og (4) helseutfordringer. Det viktigste målet med digitalisering i Norge er å forbedre tilgjengelighet til tjenester og å effektivisere prosesser. Det er derfor viktig at alle mennesker kan tilegne seg digitale ferdigheter slik at de kan dra nytte av digitale tjenester (Kommunal-og moderniseringsdepartementet, 2021, s. 8).

Den andre grunnen er at gjennom min oppvekst har jeg sett, hørt og blitt eksponert for ulike utfordringer knyttet til digitale ferdigheter. Bekjente som er en del av familienettverket, sliter ofte med å finne nødvendig informasjon på internett. Jeg ønsker dermed å finne ut om det er en

sammenheng mellom digitalisering og integrering av innvandrere ettersom de faller under kategorien av digitalt sårbare. Problemstillingen jeg ønsker å undersøke er formulert slik:

«Hvilke påvirkninger har digitalisering i Norge for innvandreres mulighet til å integrere seg i det norske samfunnet?»

1.4. Den sosialfaglige relevansen

Som nevnt tidligere, har Norge i mange år tatt på seg ansvar for å hjelpe mennesker som må flykte fra sine hjemland på grunn av blant annet krig, forfølgelse eller naturkatastrofer og det er sosialarbeideren som møter disse menneskene i løpet av deres første tid i Norge (Berg, Ellingsen, Levin, & Kleppe, 2019). I Stortingets melding som omhandler integreringspolitikk stilles det krav til nyankomme innvandrere om at de skal komme raskere inn på arbeidsmarkedet eller i utdanning (Justis- og beredskapsdepartement, 2015-2016). Samtidig er teknologi blitt i større grad en naturlig del av velferdstiltaksutformingen (Berg, Ellingsen, Levin, & Kleppe, 2019) og jeg mener det vil være relevant å stille spørsmål om hvordan sosialarbeidene kan oppnå integreringspolitikkenes mål dersom nye borgere har lave digitale ferdigheter. Erfaring fra praksisperioden viser at mange innvandrere fra ikke-vestlige land vokste opp i samfunn hvor det er svært lite eller ingen nettbaserte tjenester og når de flytter til Norge møter de utfordringer med det digitaliserte norske samfunnet hvor nyheter, informasjon om offentlige tjenester og kunnskap, blir hentet digitalt. Med dette i bakhodet er problemstillingen relevant for sosialarbeideren fordi den vil sette lys på hvilke muligheter og begrensninger innvandrere kan møte i det moderne og digitale samfunnet og hvordan sosialarbeidere på beste mulig måte kan bidra til innvandreres deltakelse og integrering i det norske samfunnet til tross for begrensningene av ulike teknologiske kompetanse.

1.5. Oppbygging av oppgaven

I den første delen av oppgaven vil jeg definere sentrale begreper nemlig digitalisering, innvandrere, integrering og deltakelse. Videre består oppgaven av ulike kapitler; metode, teoretiske perspektiver, presentasjon av relevant litteratur, diskusjon og konklusjon og avslutning.

I metodedelen redegjør jeg for valgt metode i oppgaven og hvilke kritiske blikk jeg hadde i evalueringsprosessen. Deretter vil jeg vise til søkeprosessen for relevant vitenskapelig litteratur.

I teoridelen presenterer jeg maktteori av den franske sosiologen Pierre Bourdieu som er delt i tre former: økonomisk makt, sosial makt og kulturell makt. I dette kapittelet vil jeg gå dypere i kulturell makt og definere brukermedvirkning og deltakelse ettersom det er kulturell makt som vil være mest relevant for diskusjonen.

I resultatdelen presenterer jeg funnene fra ulike studier, fagbøker og vitenskapelige artikler rundt innvandrere i møte med det digitaliserte samfunnet. Deretter, vil jeg i drøftingsdelen diskutere problemstillingen i lys av Bourdieus maktteori i basert på kulturelle egenskaper, forskningsartikler og annen relevant litteratur om digitalisering. Til slutt vil jeg oppsummere med de viktigste funnene i oppgaven og prøve å besvare den valgte problemstillingen.

1.6. Definisjon av sentrale begreper

Selv om fokuset i denne oppgaven er sterkt knyttet til hvilke påvirkninger digitalisering har for personer med «*ikke- vestlig innvandrerbakgrunns deltakelse*» i det norske samfunnet, velger jeg å forholde meg til begrepet «innvandrere» når jeg skal diskutere om funnene. Årsaken til dette er begrunnet i det Høydahl (2008) peker på når han sier at selve ord «ikke-vestlig», har en negativ konnotasjon, gir inntrykk av en mangel eller et fravær av noe. Videre, vil begrepene «inkludering» eller «deltakelse» brukes om hverandre i oppgaven og har opphav hos Statistisk sentralbyrå (SSB) samt andre forskningslitteratur. Jeg vil også i løpet av oppgaven referer til begrepet « digitaliserte samfunn ».

1.6.1. Innvandrere

Statistisk Sentralbyrå definerer innvandrere; «som personer som selv har flyttet til et annet land med sikte på å bosette seg der (Dzamarija, 2019). I denne sammenheng fokuserer jeg på personer som bor i Norge og som er født i utlandet av utenlandsfødte foreldre og fire utenlandsfødte besteforeldre.

1.6.2. Brukermedvirkning

Brukermedvirkning handler om personer som benytter seg av etatens tjenester sees på som likeverdig partner i forhandlinger og beslutninger som angår hans eller hennes situasjon. Brukermedvirkning er også lovfestet blant annet i pasient og brukerrettighetsloven (7) § 3-1 og er et virkemiddel for å forbedre og kvalitetssikre tjenestene i det norske velferdsstaten

(Helsedirektoratet, 2022). Navns perspektiv på brukermedvirkning går ut på at «Arbeids- og velferdsetaten skal sørge for at representanter for brukerne får sjanse til å si sin mening i forbindelse med planlegging. Gjennomføring og evaluering av etatens tjenester (Nav, 2019).

1.6.3. Digitalisering og digital kompetanse

Digitalisering er et omfattende begrep ettersom det forstås ulikt ut fra hvilken definisjon man benytter seg av. Digitalisering kan karakteriseres som muligheten til å kunne navigere i digital informasjon samt håndtere og benytte seg av informasjon ved hjelp av informasjonsteknologi (Dvergadal, 2021). Regjeringen skriver på den andre siden at digitalisering i offentlig sektor handler om å ta i bruk teknologi for å kunne bedre tjenester i form av effektivisering og økt verdiskaping (Kommunal og distriksdepartement, 2014).

Digitale kompetanse i denne oppgaven vil forstås som en sosioøkonomisk ressurs, i likhet med blant annet utdanning. Det å ha digitale ferdigheter handler om mer enn å ha tilgang til PC og internett; ettersom individer kan ha tilgang til internett, men fortsatt ikke ha mulighet til å bruke den på en effektiv måte (Kommunal-og moderniseringsdepartementet, 2021). Lissita & Bolotin (2019) definerer digitale ferdigheter som å ha evnen til å finne, velge, behandle og evaluere informasjon, samt til å samarbeide med andre brukere.

1.6.4. Integrering

I innledningen til meldingen fra integreringsdepartementet blir integreringsbegrepet omtalt som å få mulighet til å bruke ressursene sine og bidra til fellesskapet (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2015). Integreringsbegrepet i denne oppgaven vil forstås som ansvaret det kommunale flyktingarbeidet har overfor innvandrere for å tilrettelegge slik at innvandrere kan delta i samfunnslivet. Det innebærer at flykningstjeneste rundt omkring i land har oppgaver som for eksempel å etablere bolig, språkopplæring, osv. for nye innvandrere (Berg, 2011).

2. Metode

I dette kapitlet presenterer jeg hvordan jeg har gått fram i forskningsprosessen for å besvare problemstillingen min. Ifølge Dalland (2017) er metoden en framgangsmåte vi benytter oss for å innhente ny kunnskap, den hjelper oss å skaffe informasjon vi trenger for å belyse problemstillingen vi vil undersøke (Dalland, 2017, s. 52). I denne oppgaven benytter jeg systematisk litteraturstudie som er en av ulike fremgangsmåter for å samle relevant informasjon.

2.1. Litteraturstudie som metoden

Å bruke litteraturstudie som metode, såkalt «empiri», tar sikte på allerede eksisterende kunnskap i form av skriftlige kilder (Støren, 2013, s. 17). Siden denne oppgaven er basert på litteraturstudie som metode skaper jeg ingen ny kunnskap, selv om nye erkjennelser kan komme fram når jeg skal sammenligne og tolke litteratur som omhandler dette bestemte tema, nemlig digitalisering og integrering. Metoden som ble fulgt i denne oppgaven, gir grunnlag for kunnskap om innvandreres erfaringer knyttet til det norske digitaliserte samfunnet.

2.2. Søkeprosessen

Å finne relevante vitenskapelige artikler kan være utfordrende på mange måter, men Støren (2013) syn på litteraturstudie er at fordelene med å bruke litteraturstudier er at man har mulighet til å skaffe seg en god oversikt over den kunnskapen ens framtidig yrkesgruppe er opptatt av. Jeg har derfor brukt fire ulike databaser for å innhente litteratur; Oria, Idun, scopus og google scholar. Google scholar har skilt seg ut som database når det gjelder internasjonal forskning på området mens Oria har gitt meg relevant forskning fra den norske konteksten. Jeg har valgt å inkludere forskning fra både norske fagbibliotek og NTNU universitetsbibliotek. Ettersom digitalisering i velferdsstatens institusjoner ikke er et nytt fenomen i Norge, har jeg brukt spesifikke inklusjons- og eksklusjonskriterier i søkene for å sikre at jeg har med all relevant litteratur for å besvare problemstillingen.

Jeg søkte først på begrepet «digitalisering», «digitale samfunnet» og «digitaliserte samfunn» uten å avgrense årstall for å få overblikk over alle interessante forskningsartikler som eksisterer. Deretter avgrenset jeg søket innenfor tidsmessige rammer for å sikre at litteraturen var mest mulig relevant og

aktuell. Det betyr at jeg ekskluderte forskning som var eldre enn fra år 2010. Mens jeg leste den litteraturen jeg fant, sjekket jeg også referanselister og dersom det var titler i referanselisten som virket interessante for min problemstilling, brukte jeg de titlene for å søke opp artikkelen i de ulike databasene. De fleste forskningsartiklene jeg fant når jeg søkte på begrepet «digitalisering» handlet om hvordan digitalisering har ført til effektivisering i den offentlige sektoren. For å få flere treff på forskningsartikler som omhandler innvandreres erfaringer i det digitale samfunnet, har jeg kombinert søkeord f.eks. «digitalisering og innvandrere», «migrasjon i digitale samfunn» «flykninger i digitaliserte samfunn», etc. Videre har jeg også søkt på synonym nemlig «innvandrere arbeidsmarked» = «lønnet jobb» «sysselsetting» og «inkludering» = «deltagelse».

2.3. Kritisk blikk på valgt forskning

Som nevnt i metodekapittel, er denne oppgaven basert på litteraturstudier. Jeg har dermed brukt mye tid på å finne artikler som er kvalitetsvurdert av andre fagpersoner og som er relevante for å besvare problemstillingen. Siden formålet er å finne ut sammenhengen mellom digitalisering og integrering i Norge, er mesteparten av studiene brukt i denne oppgaven gjort i Norge og publisert i det norske tidsskrift for velferdsforskning. Alle forskningsstudier er bygget på et moderat utvalg informanter. Jeg har også brukt et par internasjonale forskningsartikler for å få et bredere perspektiv.

Sagt på en annen måte, jeg har sørget for at artiklene som brukes er vitenskapelige artikler. Det vil si at i tillegg til å sjekke hvilket tidsskrift artikkelen var utgitt i, var jeg også opptatt av at artikkelen ble fagfellevurdert av andre forskere før publisering. Jeg har også bevisst valgt å avgrense årstall fra 2010 til 2022 fordi jeg etter å ha lest rapporten av (Pay, 2021) som påpeker at 4 av 5 statlige virksomheter og kommuner har økt digitaliseringstakten i koronaperioden, ønsket å inkludere den nyeste og mest relevante kunnskapen som sier noe om økt digitalisering i samfunnet som følge av koronapandemien.

Etter avgrensing hadde jeg til sammen femti treff når jeg søkte på begrepet digitalisering og integrering. Jeg valgte å bruke Forskning av blant annet Kristin Vold Lexander (2020), Heidi Esma Dahl Bønnhoff (2019) Lillian Gran (2019), Pieter Bevelander & Pendakur (2014) og Amanda Taylor (2017) fordi de hadde som mål å utgi ny kunnskap om integreringspolitikk og digitalisering, og artiklene viser seg å oppfylle kriteriene for vitenskapelige artikler. Jeg har også brukt kun pålitelige kilder, blant annet Statistisk sentralbyrå og regjeringen, for få faktabasert kunnskap knyttet til statistikk og definisjon av sentrale begreper som brukes i oppgaven.

Ulempen med en litteraturstudie som er brukt i denne oppgaven er at mengden av relevant forskning kan være begrenset og man risikerer å ikke finne informasjon som besvarer problemstillingen (Støren, 2013). Dette betyr ikke at jeg angre på at jeg har brukt litteraturstudie som metode, men jeg har erfart at det er lite forskning gjort på dette området. Jeg har for eksempel ikke funnet flere forskningsartikler fra år 2019-2022 som undersøker sammenhengen mellom integreringsarbeid og digitalisering det norske samfunnet. Det er overraskende med tanke på at år 2020-2022 var samfunnet vårt nedstengt på grunn av koronapandemien og vi var avhengige av digital kommunikasjon. Jeg var nysgjerrig på å innhente forskningsartikler som sier noe om hvordan integreringsarbeid har foregått under pandemien. Men rapporten av Kavli & Lillevik (2020) om kommunenes integreringsarbeid under koronautbruddet gir et godt overblikk over hvordan flere norske kommuner håndterte opplæringsansvaret for deltakere i introduksjonsprogrammet.

Det var også utfordrende å finne flere internasjonale forskningsartikler som var relevante for mitt forskningsspørsmål, likevel gir studiet av (Lissitsa & Bolotin, 2019) gjort i Israel en oversikt over betydningen av digitalisering i det israelske samfunn, for eksempel påpeker studiet hvordan digitalisering påvirker ansettbarhet i det israelske samfunnet. Videre er studiet Pieter Bevelander & Pendakur (2014) relevant også fordi den gir innsikt i hvordan innvandrerfamilier både i Sverige og i Canada som har kommet gjennom FN og familiegjenforening integrerer seg ulikt i arbeidsmarkedet.

3. Teoretiske perspektiver

I teorikapittelet skal jeg først redegjøre for begrepet “kulturell makt” Bourdieu (1997) ettersom det eksisterer ulike definisjoner av makt i sosialt arbeid. I løpet av kapittelet vil jeg også forklare brukermedvirkningsbegrepet i sammenheng med problemstillingen.

3.1. Bourdieus Kulturell makt perspektiv

Ifølge Englestad og Fredrik (2022) kan maktbegrepet forstås fra to sider. Den ene siden er utøvelse, det vil si at man får individer til å gjøre noe de ellers ikke ville gjort. Den andre siden av makt handler om legitimitet, det vil si at maktforhold som er preget av en generell aksept og handlinger som for eksempel er godkjent i lov betraktes som rettmessige eller rettferdige. Det er makt som er legitim som er mest relevant i denne oppgaven fordi den refererer til de underliggende strukturene i samfunnet

som bestemmer det sosiale rommet, og som bidrar til ulikhet og skjev ressursfordeling (Wilken, 2008).

Ifølge Pierre Bourdieu (1997, sitert i Bugge 2002, s.225) kan maktbegrepet skilles i tre deler: (1) økonomisk makt som eksisterer i form av materielle objekter som for eksempel penger eller verdifulle objekter mennesker kan investere i, (2) sosial makt som handler om sosiale relasjoner enkelte individer har i form av nettverk, vennskapsbånd, osv. og (3) kulturell makt som går ut på at hvis mennesker i samfunn oppnår kunnskap, danning og karaktertrekk som anses som viktig i samfunnet har de oppnådd kulturell makt. Det er den kulturelle makten denne oppgaven vil fokusere på, ettersom det også innebærer det å ha ulike ferdigheter, å mestre eller å være god i noe.

Kulturell makt vil i denne sammenhengen bety det å være god til å tilegne seg informasjon i det digitaliserte samfunnet eller å mestre digitale verktøy for å kunne integrere seg i blant annet arbeidslivet. Bourdieus (1997) ideer om kulturell makt understreker at makt kan eksistere i form av kroppslige legninger (*habitus*). Det vil være utfordrende å trekke inn ulike synsvinkler av den kulturell makt, men kort forklart referer Bugge, (2002) til Bourdieu, 1997 at kulturell makt kan, kjennetegnes som menneskers være- og tenkemåter som eksisterer i deres kropp og det er ofte påvirket av posisjonen individet befinner seg i.

Videre, peker Grenfell (2014) på at kulturell makt inkluderer menneskers livshistorie. Det vil si hvordan den egne historien blir tatt inn i det aktuelle livet for eksempel på skole eller på jobb og hvordan det påvirker valg og handlinger vi tar. Et eksempel som vil hjelpe oss å forstå kulturell makt i Bourdieus perspektiv er det Larsen et al. (2021) påpeker når de ser på kulturell makt i det nordiske skolesystemet. Prinsippet i det nordiske skolesystemet er at alle elever skal ha tilgang til kunnskap og mulighet til å utvide det, men ut ifra kulturell- makts perspektiv vil noen elever med høyt utdannede foreldre klare seg bedre i det nordiske skolesystemet fordi skolearbeidets form, sammen med krav skole stiler og den måten elever vurderes på, gir fordeler til elever som har høyt utdannede foreldre.

Vi kan videre forstå kulturell makt som det å ha kunnskap om kulturelle uttrykksformer eller det å mestre kulturelle koder som gir status. Den type kunnskap er viktig fordi det vil vise seg for eksempel gjennom evnen til å fange opp utlyste stillinger på digitale plattformer eller det å tilegne seg kunnskap på internett (Tjora, 2021). Ifølge Bourdieu (1997) sitert i Bugge (2002) er det de med mest makt og status i samfunnet som definerer de gode kulturelle kodene, og de kodene majoriteten lærer sine barn er ofte de samme som blir verdsatt i utdanningssystemet. Ut ifra denne forståelsen, er det grunn til å anta at en av de kulturelle kodene i det norske samfunnet er evnen til å mestre den digitale hverdagen

eller evnen til å samarbeide med den offentlige sektoren på nettet. Dette er nærmere drøftet i meldingen til Stortinget når de skriver at digitale ferdigheter er en grunnleggende kompetanse alle innbyggere må ha for å klare seg i hverdagen (Kommunal-og moderniseringsdepartementet, 2021).

Bugge (2002) refererte til Bourdieu (1997), når han sier at individer kan ha tilgang til kulturell makt gjennom å lære seg de kulturelle kodene i det sosiale miljøet de vokser opp i. Samtidig sier Bake & Hagen (2020) at det har blitt mye lettere å tilegne seg kulturelle koder i dagens samfunn fordi kunnskap er lett tilgjengelig på internett, men de påpeker også at det fortsatt er forskjell på majoritet og minoritet når det gjelder tilgang til kulturell kapital. Jeg skal komme tilbake til dette i diskusjonskapitlet. Kulturell makt i form av utdanning og digital kompetanse er viktig, likevel sier Bourdieu (197) sitert i Bugge, 2002, s. 228) at det ikke er kulturell makt alene som er med på å bidra til deltakelse i samfunnet. Han viser til betydning av sosiale relasjoner nemlig *sosialkapital*. Det vil si at enkelte individer har et sosialt nettverk som fører til at de blir medlem i ulike sosiale grupper der de har en viss forpliktelse til medlemskapet.

3.2. Brukermedvirkning og deltakelse

Det er kjent at brukermedvirkning er et sentralt begrep innenfor sosialt arbeid fordi begrepet sees på som mål i seg selv (Askeheim,2017). I denne sammenhengen, er det personer med innvandrerbakgrunn som skal medvirke til å være selvstendig i det norske digitaliserte samfunnet. Sosialarbeidere har flere mandater blant annet til å involvere brukere slik at de kan medvirke på individnivå og systemnivå. Brukermedvirkning på individnivå handler om at hver enkelt bruker skal gjøre seg selv i stand til å ha makt og innflytelse over sin egen livssituasjon, fordi det ikke er sosialarbeideren som vet hva som er best for brukerenes liv. Brukermedvirkning på systemnivå handler om at sosialarbeideren, som arbeider for eksempel med personer med innvandrerbakgrunn, skal engasjeres i samtaler om hvordan tjenester og tilbud ovenfor innvandrere bør dannes eller utvikles for å møte deres behov (Ellingsen & Skjefstad, 2019, s. 106). I denne sammenhengen vil det bety at sosialarbeideren har ansvar for å dele kunnskap hun/han har om arbeidet sitt med innvandrere, og kunnskapen skal inneholde viktige momenter knyttet til hvordan digitale tjenester kan utvikles for å oppnå bedre deltakelse eller integrering av personer med innvandrerbakgrunn på ulike samfunnsområder. Det finnes ulike metoder og rammeverk som ivaretar brukermedvirkning. For eksempel brukerenes individuelle plan skal først og fremst utarbeides sammen med bruker og skal sette søkelys på brukerenes behov, ønsker og mål (Helsedirektoratet, 2022)

I kombinasjon med brukermedvirkning er det viktig å definere begrepet «deltakelse» som er relevant i integreringsarbeid. Deltakelse handler ifølge Midtsundstad (2017, ss. 18-20) om å legge til rette eller endre helheten slik at alle finner en plass i felleskapet. Det betyr at det vil være et mål for sosialarbeideren å jobbe mot forhold som hindrer individet til å delta i felleskap.

4. Relevant litteratur

Bourdieu's (1930-2002) definisjon på kulturell makt har vist oss at kunnskap om kulturelle koder kan gi status ettersom det vil komme til syne gjennom å mestre ulike oppgaver som samfunnet mener er verdifulle. Relevant litteratur som er brukt i denne oppgaven er basert hovedsakelig på erfaringer innvandrere har i møte med det digitaliserte norske samfunnet. Jeg har prioritert nyere forskning som forsker på det å være innvandrere med lite kulturell makt i form av digitale ferdigheter i Norge.

Dette kapitlet presenterer litteraturstudiet og annen relevant litteratur som enkelt kan deles opp i tre kategorier; (1) deltakelse i det digitale samfunnet, (2) digitale barrierer, (3) bruk av ulike digitale verktøy for språklæring.

4.1. Deltakelse i det digitaliserte samfunnet

Mennesket er et sosialt vesen, og det å delta i digitalsamfunnet uten å ha digital kompetanse har blitt utfordrende. Flere studier som er brukt i denne oppgaven gir en generell oversikt over hvordan digitalisering påvirker innvandres liv og skaper nye former for samarbeid, kommunikasjon og inkludering hvor det å ha digital kompetanse sees på som et viktig element (Dvergadal, 2021), (Pettersen, 2018), (Lissitsa & Bolotin, 2019). Bønnhoff (2019) peker på at den norske digitaliseringspolitikken former begrensninger for innvandrermodre som har migrert til Norge i voksen alder fra såkalte lavdigitaliserte land i Asia og Afrika. Innvandrermodre har lav tilknytning til arbeidslivet i Norge fordi det å komme ut i lønnet arbeid og forsørge familien i Norge krever bruk av digitale medier. Hun identifiserer ulike hovedkategorier av aktiviteter innvandrermodre må gjøre for å kunne delta i arbeidslivet i Norge. For eksempel, første steg på veien til arbeidslivet i Norge innebærer at innvandrere må gå på Voksenopplæringen der de lærer seg språk og samfunnskunnskap. Deler av opplæringen krever at elevene har digital kompetanse slik at de kan levere lekser, bruke pc eller logge seg inn i læringsplattformer. Mangel på digital kompetanse hos innvandrere har ført til at noen av elevene har brukt lengre tid på voksenopplæring (Bønnhoff H. E., 2019). Dessuten påpeker

Berg et al. (2019) at de teknologiske utviklingene skaper utenforskap og utestengning for noen grupper i dagens samfunn. Bare det å ta buss eller t-bane til skole krever at vi har høye digitale ferdigheter og for mennesker som ikke behersker norsk eller mangler digital kompetanse vil det være vanskelig å gjøre noe så grunnleggende som å kjøpe buss eller tog- billett (Berg, Ellingsen, Levin, & Kleppe, 2019, s. 273)

Nettbasert kommunikasjon og samhandling på internett er en av de overordnet styrende elementene i mange velferdstjenester i Norge og for mange innvandrere vil det være vanskelig å benytte seg av disse tjenestene eller delta fullt i samfunnslivet på grunn av lav digital kompetanse. Bønnhoff (2020) finner ut at på grunn av den teknologiske utviklingen i det norske samfunnet har flere innvandrermodre prøvd å bruke personlige eller manuelle kanaler for å søke om ulike stønader og jobb, men de har blitt henvist til digitale arenaer av profesjonsutøvere i forskjellige institusjoner. Kombinasjonen av å leve i et nytt land og ha dårlig språkkunnskap og lave digitale ferdigheter er grunner til at mange personer med innvandrerbakgrunn ikke har forstått helt hva som forventes av dem fra for eksempel NAV (Bønnhoff H. E., 2020, s. 332). Pettersen (2018) understreker også at digitalisering i det norske samfunnet har ført til at innbyggerne ikke lenger trenger å befinne seg i de fysiske kontekstene fordi aktiviteter som i industrisamfunn var tilknyttet fysiske steder kan utføres på en PC hjemme. Et eksempel han trekker fram fra den offentlige sektoren er at pasienter i Norge i dag kan bestille digitale legetimer der konsultasjonen foregår foran PC eller smarttelefon. Eller at i den private sektoren kan kunder forhåndsbestille mat, kaffe eller varer i bestillingsapp og velge å plukke opp leveringen rett foran inngangsdøren. Dette fører ifølge Pettersen (2018) til at kundene og pasientene får tjenester og varer mer effektivt, men konseptet ignorerer betydningen av behov for mellommenneskelig kontakt.

Internasjonal forskning viser også at det finnes en klar sammenheng mellom digitale ferdigheter og opplevelse av ansettbarhet i digitaliserte samfunn. Den arabiske minoritetsgruppen i Israel opplevde at det har blitt lettere og billigere å ha tilgang til et bredere spekter av ledige stillinger enn det som var mulig tidligere, og som et resultat kan arabere som har høy digital kompetanse oppleve at deres ansettbarhet øker (Lissitsa & Bolotin, 2019). Videre påpeker Lissitsa et al. (2019) at å få muligheten til ansettelse i digitaliserte samfunn inkluderer at man kan utvikle digitale ferdigheter som er nødvendige for arbeidsplassen, nemlig å bruke nettmiljøet for å tilegne seg ny kunnskap. Imidlertid opplever arbeidstakere som ikke er i stand til å gjøre dette at de ikke får utvikle karriere sin i det hele tatt (Lissitsa & Bolotin, 2019, s. 4)

4.2. Digitale barrierer

Som nevnt tidligere er det å ha digitale ferdigheter en av de grunnleggende ferdighetene utdanningsdirektoratet har satt som mål fordi dette øker graden av selvstendighet (Utdanningsdirektoratet, 2017). Bevelander og Pendakur (2014) viser i sin studie gjort i Sverige og Canada hvilke barrierer innvandrere fra blant annet Jugoslavia møter for å tilpasse seg i arbeidslivet og utdanningssystemet. Studiet deres viser at en del innvandrere møter flere barrierer blant annet mangel på jobberfaring, språkkunnskap, og kulturell kapital i form av digital kompetanse. Det medfører at mange innvandrere beskrives som «*doble innvandrere*»: innvandrere som har i første omgang lav digital kompetanse og som videre blir ansett som annerledes fordi de har lav språkkunnskap.

(Simson & Umblijs, 2019) benytter samme tematikken for å studere i hvilken grad personer med innvandrerbakgrunn deltar i det norske bolig- og arbeidsmarkedet. Studiet deres påpeker blant annet at personer med innvandrerbakgrunn er overrepresentert blant de vanskeligstilte på bolig- og arbeidsmarkedet. Årsaken til dette kan være det Stambøl et al. (2021) forklarer når de sier at det er en nær sammenheng mellom individets utdanningsnivå og å delta i arbeidslivet. Personer med innvandrerbakgrunn har ofte utdanning på grunnskolenivå som høyeste utdanning og dette fører til at de søker på jobber som beskrives som ustabile.

Et annet eksempel Khalid (2015) identifiserer er individuelle og strukturelle barrierer som hindrer innvandrere til sysseldeltakelse. Individuelle barrierer er for eksempel evnen til å tilegne seg informasjon om ledige stillinger på internett. Strukturelle barrierer er for eksempel å få tilgang til digitale systemer med bank ID. Dette er en mulig forklaring på hvorfor innvandrere med bakgrunn som flyktning har lav yrkesdeltakelse. En rapport fra statistisk sentralbyrå viser at innvandrere har en tendens til å søke seg jobb i yrker som beskrives som ustabile; for eksempel salgs- og serviceyrker, hjelpearbeidere og renholdere (Stambøl, Kornstad, & Skerpen, 2021, s. 4). Diskusjonen om hvorfor flere innvandrere søker på såkalte ustabile jobber vil jeg legge til side i diskusjonsdelen fordi det vil kreve plass som denne oppgaven ikke er i stand til å gi.

Dessuten, konstaterer (Simson & Umblijs, 2019) har digitalisering blitt en storsatsning i den statlige banken Husbanken. Husbanken har i større grad økt digitaliseringstiltak som fører til at kundene kan søke startlån- og tilskuddsordninger bare elektronisk (Husbanken 2018). Jeg vil senere i drøftingskapittel diskutere i lys av kulturell makt teorien hvordan disse digitaliseringstiltakene kan skape både muligheter og begrensninger til deltakelse for personer med lav digital ferdighet.

4.3. Bruk av digitale plattformer for språklæring

Å lære seg et annet språk kan være både spennende og utfordrende. Den positive sammenhengen mellom digitalisering og integrering er at innvandrere i Norge bruker ulike sosiale medier for eksempel Whatsapp og Facebook for å bygge nettverk i landet de bor i, men også til å utvikle sine språkkunnskaper (Lexander, 2020). Dessuten viser rapporten fra Fagbevegelsens Senter for Forskning, Utredning og Dokumentasjon (FAFO) at under koronapandemien kunne voksenopplæringslever og norskkurslærere holde undervisning gjennom ulike digitale plattformer etter at samfunnet ble nedstengt. Ulike kommuner har blant annet forbedret den digitale infrastrukturen sin for å øke muligheten til god oppfølging av deltakerne i introduksjonsprogrammet (Kavli & Lillevik, 2020).

I tillegg, peker Lissitsa & Bolotin (2019) (Lissitsa & Bolotin, 2019) i deres forskning gjort i Israel på at mange arabere i Israel har utviklet sin språkkompetanse gjennom bruk av ulike apper og offentlige nettsteder. De fant ut at selv om arabisk er det andre offisielle språket i Israel, viste det seg at de fleste israelske offentlige nettsteder hadde lite eller ingen informasjon på arabisk og dette gjorde at mange arabere hadde lært seg ulike hebraiske ord gjennom google translate for å kunne forstå innhold i informasjon knyttet til utdanningstilbud, valuta og offentlige ordninger. Samtidig, understreker (Lissitsa & Bolotin, 2019) at arabiske minoritetsgrupper i Israel som lider av diskriminering på arbeidsmarkedet blir mindre trygge på sin arbeidsevne og språkkompetanse på grunn av at de gang på gang eksponert for innhold som er på fremmede språk. Bønnhoff (2019) har påvist at noen av innvandrermodre ønsker at skolen skal fortsette å benytte seg av læreprogrammer på PC og Ipad fordi det vil øke deres digitale ferdigheter. De mener videre at bruk av PC på skolen bidrar til at de tilegner seg digitale ferdigheter, noe som vil medføre at de kommer seg raskere ut på arbeidsmarkedet.

På den andre siden sier Bønnhoff (2019) at det å sende inn søknad til studieplass i seg selv er i stor grad basert på digitale løsninger og flere elever på voksenopplæring må bruke lengre tid på Voksenopplæringen fordi de måtte lære å seg å skrive matteoppgaver i digitalt regneark, bruke Word og Power Point og ikke minst motta og svare på tilbakemeldinger fra læreren (Bønnhoff H. E., 2019).

5. Diskusjon

I dette kapitlet, vil jeg drøfte problemstillingen i sammenheng med teori om kulturell makt, litteratur om brukermedvirkning og relevant forskning for å få fram hvilke muligheter og begrensninger digitalisering har for personer med innvandrerbakgrunn og hvilken effekt den kan ha for læring av det norske språket og deltakelse i samfunnslivet.

Jeg vil her presisere at diskusjonen denne oppgaven tar ikke handler om digitaliseringens innvirkning på produktivitet eller effektivitet i velferdsstaten, men i stedet vil jeg diskutere hvilke påvirkninger digitalisering har for innvandreres deltakelse i det norske samfunnet og maktforhold de må forholde seg til.

5.1. Digitale innvandrere

Kommunal og moderniseringsdepartement mener at det å ha digital kompetanse kan føre til positiv vekst på ulike samfunnsområder, men det er også viktig å diskutere om digitalisering også gir positiv effekt innenfor flyktningsarbeid. (Kommunal-og moderniseringsdepartementet, 2021) Det å flykte fra alt man kjenner til et annet land kan være utfordrende i seg selv, ikke bare fordi individet sliter med å integrere seg og å føle tilhørighet til samfunnet, men også som Bønnhoff (2019) påpeker i den digitale tidsalder står innvandrere med lav digital kompetanse ovenfor nye utfordringer blant annen digital utenforskap og utestenging på mange samfunnsområder.

Flere studier av blant annet Bønnhoff (2020), Khalid (2015) og Lissitsa & Bolotin (2019) viser at følelser av selvstendighet forsvinner etter at personer med innvandrerbakgrunn ankommer til et nytt land der digital kompetanse sees på som verdifull. Et eksempel som (Bønnhoff H. E., 2019) viser til er at innvandrermodre som ikke har tilstrekkelig språkkunnskap og digital kompetanse sliter med å søke om ulike velferdsstønader, eller sende digital CV og jobbsøknad og er dermed avhengige av å få hjelp fra andre, for eksempel fra NAV-ansatte eller i familienettverket. Vi har sett at brukermedvirkning også innebærer at individet som søker hjelp, skal medvirke i viktige deler av sitt eget liv og motta hjelp ut fra egne forutsetninger og bli sett og respektert i kraft av sin fundamentale verdighet (Askeheim, 2017), men Bønnhoff (2019) påpeker at innvandrere med lav digital kompetanse trenger å få hjelp til å søke om blant annet jobb, sosial stønad osv. på Nav-kontorer.

Det er viktig at NAV-kontorer tilbyr digitalhjelp til innvandrere generelt. For eksempel har flere Nav kontorer en «drop-inn» dag der alle brukerne kan få digitale hjelp til å sende søknader og skjemaer.

Arbeids og inkluderingsdepartementet artikulere at har alle rett på opplysninger, råd og veiledning som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer (Arbeids- og inkluderingsdepartementet, 2020). Det er positivt at Nav griper inn for å hjelpe for å kompensere lav digital kompetanse, men de må likevel sørge for å systematisk jobbe for «hjelp til selvhjelp» ettersom det er en lovfestet rettighet. Med andre ord er det viktig å legge vekt på å utvikle de digitale ferdighetene hos innvandrere i tillegg til å gi råd for å løse hverdagslige problemer med digitale verktøy.

Videre kan det være avgjørende at profesjonsutøver innenfor flykningsarbeid tør å stille spørsmål ved om de nåværende strukturene i voksenopplæringen, samt NAV ekskluderer innvandrere til en viss grad. Som vi har sett har sosialarbeideren ansvaret for å utfordre systemet ved å stille spørsmål om hvordan vi ser på digitalisering i sammenheng med flykningsarbeid. For eksempel kan en stille spørsmål om opplæringsplanen for innvandrere møter forventningene det digitaliserte norske samfunnet har til dem (Ellingsen & Skjefstad, 2019, s. 106).

En kan si at en tilpasning av digital opplæring i introduksjonsprogrammet til dagens behov i det digitale samfunnet ville føre til en økt digital kompetanse hos innvandrere. Dermed ville for eksempel NAV-ansatte ikke trenge å bruke mye ressurser for å hjelpe innvandrere med praktiske og grunnleggende ting som for eksempel å betale regninger på nettbank, og heller fokusere på rådgivning. Men enda viktigere ville det medføre mer inkludering av innvandrere i det norske digitale samfunnet. Bønnhoff (2019) støtter min påstand, når hun sier at selv om hovedmålet for norsk integreringspolitikk er å utvikle digital kompetanse (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2021), er det fortsatt uklart hvem som har hovedansvaret for å lære personer med innvandrerbakgrunn de digitale kompetanse de trenger for å klare seg selvstendig, noe som kan føre til at mange deltakere bruker flere år på introduksjonsprogrammet.

5.2. Mangel på kulturell makt i form av digitale ferdigheter

Hvis vi skal se videre på kulturelle utfordringer flere innvandrere møter i det digitaliserte samfunnet, Storehaug (2014) påpeker ulike utfordringer, blant annet «dobbel innvandring». Han argumenterer at innvandrere kan føle seg som «dobbel innvandrere» fordi de er geografiske og digitale innvandrere. Med andre ord betyr dette at personer som er født og har vokst opp i lavdigitaliserte land forstås som dobbelt innvandrere når de videre flytter til et samfunn der de i første omgang ikke har kulturell makt og samtidig foregår nesten alt på digitalplattformer som de ikke mestrer.

Bourdieu's kjennetegn på kulturell makt involverer ikke fysisk makt og dette leder meg til å peke på majoritetens verdier som er en annen utfordring innvandrere møter på. På samme tid som innvandrere er pliktet til å lære seg de kulturelle kodene som for eksempel digital kompetanse, noe som vil bidra til inkludering i arbeidet, svekkes deres mulighet til deltakelse ettersom alt foregår på internett og de ikke mestrer det. Med utgangspunkt i en slik situasjon sier Baker et al. (2020) at selv om kunnskap er mye lettere tilgjengelig enn det var i gamle dager, og klasseskillene i Norge ikke er så store som i flere andre nordiske land, eksisterer det forskjeller mellom majoritet og minoritet når det gjelder tilgang til kulturell makt. For å skape deltakelse, ifølge (Baker & Hagen, 2020) vil det kreve at innvandrergupper lærer seg de kulturelle kodene som majoriteten har definert som viktige og gode. Disse kodene vil ikke være tilgjengelige for innvandrere med lav eller ingen digital kompetanse ettersom de bare er tilgjengelige digitalt. Av den grunn kan en hevde at mangelen på kulturell makt i form av digitale ferdigheter kan medføre at innvandrere ikke får mulighet til å lære seg de kulturelle kodene selv om kunnskap er mye lettere tilgjengelig i dagens samfunn.

5.3. Digitalisering og foreldreskap

Språkkunnskap er viktig og nødvendig for å kunne delta i samfunnet og for tilhørighetsfølelsen. Å ha gode norskkunnskaper er en forutsetning for å delta i jobb, samfunnsliv og ikke minste mestre sin rolle i samfunnet (Gran & Scoufia, 2018). Det viser seg at samfunnsdigitaliseringen påvirker innvandreres liv, for eksempel mødre med innvandrerbakgrunn fordi de ikke får meg seg all informasjonen de trenger knyttet til for eksempel barneoppdragelse. Dette fører til at de blir enda mer usikre på deres foreldreskap, og de føler at de må lære om foreldreskap på en «riktig» måte i Norge. De blir utfordret til å delta på nettbasert samarbeid av blant annet Barnevernet, Nav og familietjeneste for å bedre barns levekår hjemme og fremme deltakelse i samfunnet. Problemet handler ikke om samarbeidet mellom mødre og barnevernet, men at i tillegg til å ha lav språkkunnskap, erfarer flere mødre med innvandrerbakgrunn at barnevernstjenesten forventer at de skal mestre nettbasert kommunikasjon og samhandling (Bønnehoff H. E., 2019). I lys av brukermedvirkning, kan man si at denne situasjonen står i konflikt med kravet om brukermedvirkning fordi det vil være vanskelig for disse mødrene ha innflytelse eller makt over sine egne liv og familien hvis de ikke mestrer nettbaserte samhandlingsformer som blir tatt i bruk.

Vi har sett på digitale ferdigheter som en kulturell ressurs, og slike ressurser ser ut til å være avgjørende for hvor mye personer med innvandrerbakgrunn kan hjelpe barna med skolelekser eller følge opp med fritidsaktiviteter (Bønnehoff H. E., 2020, s. 14). Kavli og Lillevik (2020) finner dessuten

ut at innvandrere med lav digital kompetanse har en tendens til å trenge mer tid på å lære seg språket, noe som vil forsinke deres integrering. Sett i lys av Bourdieus kulturelle makt kan en anta at den norske undervisningsformen favoriserer de elevene som har mye kulturell kapital i form av digitale ferdigheter.

Videre sier Lexander (2020) at personer som har flyktet til Norge i voksen alder har som regel lite nettverk som kan veilede dem i forhold til språk og digital bruk og at for enkelte personer med innvandrerbakgrunn kan norskkurs være deres første og viktigste arena hvor de kan tilegne seg digitale ferdigheter. Likevel ser vi at det er uklart hvem som står ansvarlig for digital opplæring av de nye borgerne mens de går på voksenopplæring (Bønnhoff H. E., 2019). Man kan dermed fastslå at den digitale utviklingen i Norge vil ha langt flere negative påvirkninger for innvandrere med lav digital kompetanse enn for etniske nordmenn fordi det å være selvstendig i dagens samfunn krever høye digitale ferdigheter (Berg, Ellingsen, Levin, & Kleppe, 2019).

Én kan argumenter for det Lissitsa et al. (2019) understreker i sin forskning når hun sier at det eksistere minoritetsgrupper som har positive holdninger til digitalisering og de er villige til å utvikle ny digital kompetanse. Dette tyder på at innvandrere som har positive holdninger til digitaliseringen vil ha større sjanse til å få delta i arbeidslivet ettersom nesten alle jobbsøknader sendes digitalt i dagens samfunn. Vi ser at utvikling av teknologi har gjort at arabere i Israel klarer å samarbeide bedre ved hjelp av ulike digitale plattformer enn de er i stand til å gjøre uten den. De bruker de ulike digitale plattformer blant annet sosiale medier til selvreklame og markedsføring for å få flere muligheter på arbeidsmarkedet (Lissitsa & Bolotin, 2019) . Det samme fenomenet finner vi også i Norge, der foreldre med innvandrerbakgrunn er takknemlige for utviklingen av digital kommunikasjon fordi det gjør det lettere og mulig for dem å ta kontakt med barna når de ikke er fysisk sammen med dem (Bønnhoff H. E., 2020, s. 6).

I Norge har digitaliseringen i offentlige tjenester blitt forstått som effektiv basert på en antakelse om at majoriteten i Norge mestrer og foretrekker digitale løsninger (Bønnhoff H. E., 2019). Personer med innvandrerbakgrunn spesielt fra ikke-digitaliserte samfunn opplever at profesjonsutøvere som jobber i barneinstitusjoner antar at de har digital kompetanse og mestrer majoritetens foreldreskapsnormer. Det forventes at mødre med innvandrerbakgrunn har dekkende digital og norskspråklig kompetanse for å utføre foreldresamarbeid på nett. Sett i lyset av Bourdieus kulturelle makt er det grunn til å anta at relasjonene mellom profesjonsutøvere i barneinstitusjoner er preget av legitimert makt. Det betyr at sosialarbeideren aksepterer at samarbeid og kommunikasjon mellom dem og brukere skal foregå på nett ettersom det er akseptert av majoriteten og det betraktes som effektivt, uavhengig av foreldres

digitale kompetanse. Det er viktig at sosialarbeiderne tar opp diskusjonen om hvordan digitale tjenester kan tas i bruk samtidig som den ikke hindrer integrering av innvandrere i Norge.

5.4. Digitalisering og sosialisering mellom innvandrere og majoriteten

Lissitsa et al. (2019) påpeker at relasjoner mellom innvandrere og majoriteten kan være en ressurs i digitaliserte samfunn fordi de kan dele nye ideer med hverandre, noe som kan medføre jobbmuligheter og sosial støtte (Lissitsa & Bolotin, 2019). Det å komme raskt i gang med sysselsettingen krever ikke bare å ha digitale ferdigheter, men også nettverk. I lys av problemstillingen denne oppgaven forsøker å besvare, kan en si at den digitale utviklingen førte til at vi i mindre grad møtes fysisk eller på torget fordi tjenester og varer kan skaffes gjennom digitale kanaler. I digitaliseringsdebatten har vi ignorert at torget ikke bare et sted for å handle, men også en viktig møteplass hvor vi kan sosialisere med hverandre og delta i samfunnslivet (Pettersen, 2018).

Mennesker i det digitale samfunnet har kommet til et punkt hvor vi så snart vi kommer opp av sengen, sjekker Facebook, skrur på tv-en og handler på nettbutikker, og stadig flere tjenester fra forvaltningen har blitt flyttet over til internett (Dvergald, 2021). Dette kan tyde på at for innvandrere som kommer fra et interaktivt samfunn hvor det sosiale livet står i sentrum og innbyggerne må møtes for å samarbeide og motta tjenester, kan det være vanskelig for dem å integrere seg i digitale samfunn hvor nesten alt foregår på internett.

For å fremme integrering er det viktig at mennesker møtes i deres miljø og får mulighet til å dele kulturelle erfaringer. For noen år siden, var det vanlig at personer som migrerte til Norge lærte seg det norske språket hovedsakelig i klasserommet (Gran & Scoufia, 2018, s. 17), men hvis digitalisering av samfunnet fortsatt å utvikle seg på den måten kan en anta at det å lære seg norsk i klasserommet vil ikke lenger være mulig fordi undervisning vil legges over til internett. For eksempel i dag er det mulig for personer som flytter til Norge frivillig å velge om de vil lære seg norskspråk i klasseromsundervisning der oppmøte er i vanlig klasserom på et studiested eller om de vil ha virtuell undervisning. Det vil si at elever møter lærer og resten av klassen i et digitalt klasserom på nett (Folkeuniversitetet, 2022). Av den grunn, er det mulig å anta at integrering i det digitaliserte samfunnet krever at både majoriteten og minoriteten innser at det å for eksempel slå av en prat med klassekamerat mens man lærer seg norsk i fysisk i klasserommet vil fremme integrering av personer med innvandrerbakgrunn. Dette betyr ikke at nettbasert kommunikasjon ikke er viktig og må forsvinne, men at dersom vi ønsker å oppnå integrerings- politikkens mål om utdanning og

sysselsetting blant innvandrere vil det kreve at profesjonsutøver er bevist på påvirkningen av digitalisering slik at de kan benytte de digitale plattformene på en fornuftig måte.

Det er viktig å artikulere at digitalisering har også mange positive effekter. En del studier i denne oppgaven viser blant annet at nettbasert kommunikasjon har ført til at mange familier med innvandrerbakgrunn bruker digitale plattformer slik som Whatsapp for å lære seg å skrive norsk riktig, eller å øve seg på staving. Videre ser vi at det har blitt lettere i digitaliserte samfunn å sende jobbsøknad eller å være med på skoleundervisning eller jobbe hjemmefra Lexander (2020). I tillegg rapporteres det at koronautbruddet har ført til mange positive endringer i flere norske kommuner; blant annet forbedring av den digitale infrastrukturen (Kavli & Lillevik, 2020).

Det at voksenopplæringsskoler holdt undervisning på nett i koronautbruddet uavhengig av elevers digitale ferdigheter, er en måte å få fart på integreringsarbeidet i Norge fordi det fremmer digitale ferdigheter. Men likevel kan det antas at noen elever hadde utfordringer med å logge seg inn på digitale læringsplattformer ettersom de har ikke vært i lignende situasjon før. Det å ha digitale ferdigheter kombinert med språkkunnskap skapte en positiv korrelasjon med at flere arabere som var villige til å utvikle sin digitale kompetanse opplevde ansettbarhet og vekst i deres yrkesliv (Lissitsa & Bolotin, 2019). Overført til den norske konteksten kan det ha samme effekt på innvandrere som kommer fra lavdigitalisering land hvis alle norske kommuner er villige til å lære borte digital kompetanse til nyankomme innvandrere.

6. Konklusjon og avslutning

Gjennom oppgaven har vi identifisert muligheter og begrensninger som personer med innvandrerbakgrunn møter i et digitalt samfunn. På grunn av at flere offentlige tjenester i vårt samfunn har blitt flyttet over til internett Dvergdal (2021), har kommunal- og moderniseringsdepartementet satt en nasjonal strategi for å hindre digitalt utenforskap og for å sørge for at alle mennesker i Norge som ønsker det, kan få den digitale opplæringen som trengs for å kunne benytte seg av digitale tjenester og verktøy (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2021). Imidlertid har vi sett at målgruppen i denne oppgaven fortsatt står utenfor når det gjelder digital deltakelse, og det er uklart i flere norske kommuner hvem som står ansvarlig for den digitale opplæringen på voksenopplæringsskoler.

Forskningsartiklene og litteratur i denne oppgaven viser at den digitale utviklingen har flere positive effekter for personer som har avansert digital kompetanse enn for dem som ikke har det. Vi har

diskutert at personer med innvandrerbakgrunn møter både personlige og strukturelle barrierer i det digitale samfunnet. Et eksempel på slike barrierer er knyttet til overgangen fra den tradisjonelle til den digitaliserte ansettelsesprosessen. Det har vært flere tilfeller der innvandrere har forsøkt å levere en jobbsøknad manuelt til arbeidsgivere, men så blitt henvist til digitale søknader. Å mestre de kulturelle koder i form av digital kompetanse er dermed en viktig faktor til integrering i arbeidslivet (Bønnhoff H. E., 2019).

På den en side, ser vi at det er noen positive effekter av den digitale utviklingen for integrasjon av noen familier i Norge. Familier som mestrer nettbasert kommunikasjon, erfarer at det er enklere å lære seg norsk på nettbaserte plattformer fordi de har tilgang til digitalt utstyr som gjør det mulig å lære språket fra hvor som helst. Videre viser flere litteratur at foreldre med god digital kompetanse benytter seg av ulike digitale plattformer for å holde kontakt med sitt nettverk både i hjemland og i Norge, noe som kan bidra til å fremme deltakelse i norske samfunnslivet Kavli & Lillevik (2020) og Bønnhoff (2019)

På den andre siden viser denne oppgaven at digitalisering har ført til at hverdagen blir mer komplisert og utfordrende for dem som ikke mestrer nettbasert samhandling og oppgaveløsning. For mange personer som vokser opp i Norge er PC, nettbasert kommunikasjon og oppgaveløsning på nett en naturlig del av hverdagen. Men vi har sett at for innvandrere som kommer fra lav-digitaliserte samfunn, kan den digitale utviklingen i Norge være en stor utfordring for å løse enkle hverdagslige problemer. For eksempel å kommunisere med forvaltningskontorer, å søke om startlån i husbanken, å søke om sosial stønad på Nav, å betale husleie i nettpanken, å bestille billett til fotballkamp til barna, å søke på jobb, er noe som må gjøres digitalt (Pettersen, 2018). Det som er digitale løsninger og forbedringer for majoriteten, kan skape barrierer for innvandrere med lave eller ingen digitale ferdigheter ettersom det gjøre dem avhengig av hjelp fra andre for å kunne løse disse problemene (Bønnhoff, 2019, Bønnhoff, 2020, Lexander, 2019, Berg et al. 2019).

Dessuten, etter å ha sammenlignet og diskutert funnene i denne oppgaven er det grunn til å anta at digitalisering i det norske samfunnet vil fortsette å vokse og det vil være en enda mer naturlig del av tiltaksutformingene fremover. For å fremme deltakelse av innvandrere i det norske samfunnet, vil det være viktig at norske myndighetene forbedrer kompetansemålene i voksenopplæringen ved å inkludere både faglig, språklig og digital kompetanse i læreplaner. Alle norske kommuner bør være tydelige på hvem som står ansvarlig for læreplanen innenfor digital kompetanse til nye samfunnsborgere. Alternativet er dermed ikke å stanse den digitale utviklingen innenfor sosialt arbeid for å hjelpe innvandrere med lav digital kompetanse, men å omorganisere voksenopplæringen fra å

gjelde læring av kun norskspråk og samfunnskunnskap – til å lære de kulturelle kodene i form av å mestre den digitale hverdagen. Dette kan være en viktig faktor til inkludering av innvandrere med lav digital kompetanse. Det er viktig at sosialarbeideren er klar over at digitalisering av velferdstjenester i det norske samfunnet generelt har både positive og negative påvirkninger for innvandrere som kommer fra lav-digitaliserte samfunn. Profesjonsutøver bør sørge for at personer som har migrert til Norge og som har lav digital kompetanse får mulighet til å styrke sin digitale kompetanse allerede fra dag én på voksenopplæringskoler.

7. Litteraturliste

- Arbeids- og inkluderingsdepartementet. (2020). *Sosialhjelp*. Oslo: Regjeringen. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/pensjon-trygd-og-sosiale-tjenester/innsikt/sosiale-tjenester/okonomisk-sosialhjelp>
- Arbeids- og inkluderingsdepartementet. (2022, 03 25). *Tiltak for å ta imot ukrainske flyktninger*. Hentet fra Regjeringen: <https://www.regjeringen.no>
- Askeheim, O. P. (2017, 02). Brukermedvirkningsdiskurser i den norske velferdspolitikken . *Tidsskrift for velferdsforskning*, s. volum 20.
- Baker, C. N., & Hagen, I. (2020, 11 04). Kulturell kapital. *Nasjonal digital læringsarena* .
- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. (2015). *Regjeringens mål for integrering*. Hentet fra regjeringen: https://www.regjeringen.no/contentassets/a15355e81b7a44f38f981337fe9a44f1/regjeringens-mal-for-integrering_13-3-15.pdf
- Berg, B. (2011). Fra innvandreingspolitikk til mangfoldpolitikk- et bakteppe. I B. Berg, & T. A. Ask, *Minoritetsperspektiver i sosialt arbeid* (ss. 27-53). Oslo: Universitetsforlaget .
- Berg, B., Ellingsen, I. T., Levin, I., & Kleppe, L. C. (2019). Hva er sosialt arbeid? I I. T. Ellingsen, B. L. Berg, & L. C. Kleppe, *Sosialt Arbeid- en grunnbok* (ss. 19-35). Oslo: Universitetsforlaget 2015.
- Bugge, L. (2002). Pierre Bourdieus teori om makt. *AGORA nr.3/4-02*.
- Bønnehoff, H. E. (2019). "Verden går veldig fort"- Mødre med migrasjonserfaring møter norske digitaliseringspolitikk. *Velferdsforskning* , ss. 325-337.
- Bønnehoff, H. E. (2020, 01). Foreldresamarbeid på nett: erfaringer til ødre med migrasjonsbakgrunn. *Fontene forskning 1/200*, ss. 13(1)4-17. Hentet fra Fontene forskning.
- Dalland, O. (2017). *Metode og Oppgaveskriving* . Oslo: Gyldendal Norsk Forlag .
- Dvergald, H. (2021, 12 01). Digitalisering. Agder, Store norske leksikon , Norge.
- Dzamarija, M. T. (2019, 03 5). Slik definerer SSB innvandrere. Oslo, Statistisk sentralbyrå.
- Ellingsen, I. T., & Skjefstad, S. N. (2019). Anerkjennelse, mundiggjøring og brukermedvirkning. I I. t. Ellingsen , I. Levin, B. Berg, & L. C. Kleppe , *Sosialt arbeid- grunnbok* (ss. 97-111). Oslo: Universitetsforlaget .
- Engelstad, Fredrik. (2022, 01 24). *Makt*. Hentet fra Store norske leksikon: <https://snl.no/makt>
- Fjørtoft, O. T. (2017, 05 19). *Norge i Eurotoppen på digitale ferdigheter*. Hentet fra Statistisk sentralbyrå: <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/artikler-og-publikasjoner/norge-i-eurotoppen-pa-digitale-ferdigheter>
- Folkeuniversitetet. (2022). Norsk kurs nybegynner, basisbruker (A19). Hentet 05 05, 2022 fra <s://www.folkeuniversitetet.no/Spraakkurs/Norsk-kurs-grunnivaa/Norsk-kurs-nybegynner-basisbruker-A1?>
- Gran, N., & Scoufia, L. (2018). *Introduksjonsprogrammet- I teori og Praksis*. Oslo: Kommuneforlaget .

- Grenfell, M. J. (2014, 09 01). *Pierre Bourdieu Key concepts*. Hentet fra Routledge: <https://www.routledge.com/Pierre-Bourdieu-Key-Concepts/Grenfell/p/book/9781844655304>
- Guthu, L. K., & Sigrid, H. (2010, 10 01). Mange innvandrere digitalt ekskludert. Statistikk sentralbyrå. Hentet fra <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/artikler-og-publikasjoner/mange-innvandrere-digitalt-ekskludert>
- Helsedirektoratet. (2022, 04 11). Brukermedvirkning . Oslo. doi:<https://www.helsedirektoratet.no/tema/brukermedvirkning#apiUrl>
- Høydahl, E. (2008, 10 08). Vestlig og ikke-vestlig - ord som ble for store og gikk ut på dato. Oslo, Statistikk sentralbyrå.
- Justis- og beredskapsdepartement. (2015-2016). *Fra mottak til arbeidsliv - en effektiv integreringspolitikk*. Hentet fra Regjeringen: <https://www.regjeringen.no/en/dokumenter/meld.-st.-30-20152016/id2499847/>
- Kavli, H. C., & Lillevik, R. (2020). *Vi har nå holdt hjulene i gang- kommunenes integreringsarbeid under koronautbruddet*. Fafo.
- Khalid, H. (2015). *Barrierer ved deltakelse i kvalifiseringssystemet og på vei til arbeidslivet*. Oslo: Høyskole i Oslo og Akershus .
- Kommunal og distriksdepartement. (2014, 12 06). Digitalisering i offentlig sektor. Oslo, Regjeringen , Norge.
- Kommunal-og moderniseringsdepartementet. (2021, 09 09). Digital hele livet. Regjeringen: Kommunal-og moderniseringsdepartementet. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/8f8751780e9749bfa8946526b51f10f4/digital-hele-livet.pdf>
- Larsen, K., Carsten, S., & Esmark, K. (2021). Praktiskegrunde- Bourdieu etter Bourdieu. *nordiske*, ss. 1902-2271.
- Lexander, K. V. (2020). Norsk som digitalt samhandlingsspråk i fire familier med innvandrerbakgrunn-identitet og investering . *Universitetet forslag* , ss. 4-21.
- Lissitsa, S., & Bolotin, S. C. (2019). The effect of digital variables on perceived employability in an ethnic minority and the hegemonic group. *Israel Affairs*, 25, 1082-1104.
- Midtsundstad, A. (2017). Trettelegging av fritid- Hvor står vi? I K. Kristiansen, A. Midtsundstad, & D. Ofstad, *Fritid sammen med andre- Tilrettelagte fritidstjenester i endring* (ss. 11-22). Bergen: Fagbokforlaget.
- Nav. (2019, 06 12). Brukermedvirkning. Ny arbeids -og velferdsforvaltning. Hentet fra www.nav.no/no/nav-og-samfunn/om-nav/brukermedvirkning/strategi-for-brukermedvirkning-i-nav
- Pay, B. H. (2021). *Økt digitalisering i offentlig sektor som følge av koronapandemien*. Oslo: Statistikk sentralbyrå. Hentet fra <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/artikler-og-publikasjoner/okt-digitalisering-i-offentlig-sektor-som-folge-av-koronapandemien>
- Pettersen, L. (2018, 11 30). Digitalisering. *Norsk medietidsskrift*, ss. 1-17. doi:Vol.25 (4)
- Røhnebak, M. (2016, 01 01). Fra bakkebyråkrati til skjermbyråkrati. *Velferdsforskning* , ss. 288-304.
- Simson, K. V., & Umblijs, J. (2019, 11 22). Vanskeligstilte på boligmarkedet – dynamikk og tilstandsavhengighet. *boligforskning*, ss. 89-111.

- Stambøl, L. S., Kornstad, T., & Skerpen, T. (2021). *Yrkesdeltakelse og potensialet for økte yrkesprosenter blant personer med innvandrerbakgrunn*. Oslo: Statistikk sentralbyrå.
- Storehaug, B. S. (2014). *Er du digitalt innføgt eller digital innvandrer?* Oslo: Digitalhverdag-medie.
- Støren, I. (2013). *Bare søk - Praktisk veiledning i å skrive litteraturstudier*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Tjora, A. (2021, 08 12). Kulturell kapital. *Store norsk leksikon*.
- Utdanningsdirektoratet. (2017, 11 15). Rammeverk for grunnleggende ferdigheter. *Kunnskapsdepartementet*, ss. 1-20.
- Wilken, L. (2008). Pierre Bourdieu. I *Makt og symbolsk vold* (ss. 67-79). Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

8. Vedlegg 1 – Oversikt over forskningsartikler

Forfatter, Årstall , Tidsskrift	Title	Formål	Metoder	Resultater
Bevelander, P., & Pendakur, R. (2014). Tidsskrift for <i>Journal of Ethnic and Migration Studies</i>	The labour market integration of refugee and family reunion immigrants: comparison of outcomes in Canada and Sweden	Å forstå i hvilken grad forskjeller kan eksistere etter fødested og nivå på deltakelse i vertslandet	Kvantitative + litteraturstudie som metode: 695 Informanter	Resultat viser forskjeller I sysselsettingsrater på tvers av inntakskategorier og opprinnelseslandet. Mangel på digital kompetanse viser seg til å være en av barriere flere innvandre fra ikke vesentlig landet møter i både Canada og Sverige
Bønnhoff, H. E. (2019). Tidsskrift for <i>Velferdsforskning</i>	"Verden går veldig fort"- Mødre med mingrasjonerfaring møter norske digitaliseringspolitikk	Å belyse ulike målrettede aktiviteter av fysisk, mental, følelsesmessig og språklig art, som innvandrere mødre gjør for å oppnå sysselsetting.	Kvalitative metode: Intervjuer.16 informanter med innvandrerbakgrunn fra 25-49 år.	Resultat viser at den digitale kompetansen ikke alltid strekker til for kvinner med innvandrerbakgrunn i det digitaliserte norske samfunnet. Det viser seg at flere innvandrere er både geografiske og digitale innvandrere. Innvandrere som har lav digitale kompetanse sliter med å integrere seg i det norske samfunnet.
Lexander, K. V. (2020) Tidsskrift for <i>Universitetet forslag</i>	Norsk som digitalt samhandlingsspråk i fire familier med innvandrerbakgrunn- identitet og investering .	Å forstå hvordan digital bruk av norsk henger sammen med oppfatningen av språklæring, språkbehov og språkønsker	Kvalitative metode: Intervju- og interaksjonsdata med fire familier med senegalesisk bakgrunn.	Resultat viser at digital kommunikasjon er en læringsarena for norsk språk som deltakerne benytter for å utvikle sine egne familiemedlemmers språkkunnskaper. Bruken av norsk alene som digitalt samhandlingsspråk utvikler kompetanse i språk.
Pettersen, L.(2018) Tidsskrift for <i>Norsk Medietidsskrift</i>	Digitalisering- Modernitetens flyttebyrå	Å finne ut av forhold som risikere å gå tapt når teknologi overstyrer samfunnet	Teoretiske perspektiv og litteraturstudie.	Resultat viser at på grunn av strukturelle og teknologiske endringer i det moderne samfunnet blir varer og tjenester i stadig større grad fra vårt hjemme og det påvirker mellommenneskelig kontakte.
Simson, K.V.,&Umblisj, J. (2019)	Vanskeligstilte på boligmarkedet – dynamikk og tilstandsavhengighet	Å se nærmere på personer som regnes som vanskeligstilt i	Litteraturstudie	Resultater viser at ikke -vestlige innvandrere ser ut til å forbli

Tidsskrift for boligforskning		det norske boligmarkedet		vanskeligstilte over en lengre periode. allerede er vanskeligstilt
Røhnbæk, M.(2018) Tidsskrift for velferdsforskning	Fra bakkbyråkrati til skjermbyråkrati	Vil belyser dilemmaer og motsetningsforhold knyttet til digitalisering og individuell tilpasning I Nav-reformens mål.	Kvalitativ metode: Etnografisk studie, casestudie i Arbeids- og velferdsstaten (NAV)	Resultat viser at skjønnsrommet i en generell forstand ble mer begrenset på grunn av digitalisering. Det betyr at handlingsrommet til å gjøre prioriteringer i arbeidshverdagen minsket.

